

Komunikazzjoni tal-Kummissjoni – Linji gwida tal-aqwa Prattiki tal-UE għat-thaddim ta' skemi ta' ċertifikazzjoni volontarji għal prodotti agrikoli u oġġetti tal-ikel

(2010/C 341/04)

1. DAHLA

Matul dawn l-aħhar snin kien hemm żieda sostanzjali fl-iskemi ta' ċertifikazzjoni volontarja għall-prodotti agrikoli u l-oġġetti tal-ikel. Inventarju ppreparat għall-Kummissjoni fl-2010 ⁽¹⁾ jelenka aktar minn 440 skema differenti, li l-maġġoranza tagħhom ġew stabbiliti matul dawn l-aħhar għaxar snin.

Skemi ta' ċertifikazzjoni għal prodotti agrikoli u għal oġġetti tal-ikel jipprovdu assigurazzjoni (permezz ta' mekkaniżmu ta' ċertifikazzjoni) li ċerti karatteristiċi jew attributi tal-prodott, jew il-metodu jew is-sistema ta' produzzjoni tiegħu, stabbiliti fi speċifikazzjoni, ġew osservati. Dawn ikopru firxa wiesgħa ta' inizjattivi differenti li jiffunzjonaw fi stadji differenti tal-katina tal-provvista tal-ikel (qabel ma jidhlu jew wara li johorġu mir-razzett; ikopru l-katina tal-provvista tal-ikel kollha jew parti minnha; jaffettwaw is-setturi kollha jew segment wiehed biss tas-suq, eċċ.). Huma jistgħu joperaw fil-livell ta' negozju għal negozju (B2B) (meta s-supermarket jew in-negozju tal-ipproċessar ikun ir-riċevitur finali intenzjonat tal-informazzjoni) jew fl-livell ta' negozju għal konsumatur (B2C). Dawn jistgħu jużaw logos, għalkemm hafna, speċjalment l-iskemi B2B, ma jagħmlux hekk.

Waqt li l-iskemi ta' ċertifikazzjoni skont id-definizzjoni tagħhom jużaw ċertifikazzjoni ta' parti terza, hemm skemi oħrajn fis-suq li joperaw abbażi ta' tikketta jew logo (spiss irreġistrat bħala trejdmark) mingħajr ma jinvolvu xi mekkaniżmu ta' ċertifikazzjoni. Il-konformità ma' dawn l-iskemi ssir permezz ta' awtodikjarazzjoni jew permezz ta' għażla mis-sid tal-iskema. B'mod konformi mad-definizzjonijiet pprovduti fit-taqsimha 2, dawn l-iskemi sejra ssir referenza għalihom bħala "skemi ta' awtodikjarazzjoni". L-użu ta' ċertifikazzjoni jkun xieraq l-aktar meta l-ftehimiet magħmula jkunu kumplessi, stabbiliti fi speċifikazzjonijiet dettaljati u jiġu kkontrollati perjo-dikament. L-awtodikjarazzjoni hija aktar xieraq għal pretensjonijiet pjuttost iktar diretti (kwistjoni wahda).

L-iżvilupp tal-iskemi ta' ċertifikazzjoni huwa xprunat prinċipalment minn fatturi bħad-domanda tas-soċjetà għal ċerti karatteristiċi ⁽²⁾ tal-prodott jew għall-proċess tal-produzzjoni tiegħu fuq naħa wahda (l-aktar għall-iskemi B2C), u x-xewqa tal-operaturi li jiżguraw li l-fornituri tagħhom jissodisfaw ir-rekwiżiti speċifikati, fuq in-naħa l-oħra (l-aktar għall-iskemi B2B). Fil-qasam tas-sikurezza tal-ikel, ir-Regolament (KE) Nru 178/2002 li jistabbilixxi l-prinċipji ġenerali u l-htigijiet tal-liġi dwar l-ikel ⁽³⁾ ipogġi r-responsabbiltà primarja biex ikun żgurat li l-ikel u l-għalf jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-liġi dwar l-ikel u biex ikun ivverifikat li tali rekwiżiti huma ssodisfati, f'idejn l-operatur tan-negozju tal-ikel u l-għalf. B'mod partikolari, l-operaturi l-kbar fil-katina tal-provvista tal-ikel ta' spiss jiddependu fuq l-iskemi ta' ċertifikazzjoni sabiex jissodisfaw lilhom infushom li prodott

jissodisfa r-rekwiżiti u biex jiproteġu r-reputazzjoni u r-responsabbiltà tagħhom fil-każ ta' incident relatat mas-sikurezza tal-ikel.

Huwa evidenti li ċertifikazzjoni privata mhijiex mehtieġa biex turi konformità mar-rekwiżiti legali. Kwalunkwe skema ta' ċertifikazzjoni privata għas-settur agrikolu u tal-ikel trid tibqa' volontarja. Meta l-operaturi jużaw ċertifikazzjoni ta' konformità mar-rekwiżiti bażiċi sabiex ihaffu t-transazzjonijiet ma' atturi oħra matul il-katina tal-ikel, għandu jkun ċar li din il-prattika ma tistax tintuża biex issir differenzazzjoni bejn il-prodotti fis-suq.

L-iskemi ta' ċertifikazzjoni jistgħu jġibu benefiċċji:

— lil atturi intermedjarji fil-katina tal-provvista tal-ikel, billi jiżguraw l-istandards u b'hekk jiproteġu r-responsabbiltà u r-reputazzjoni fir-rigward tal-prodott u l-indikazzjonijiet ta' fuq it-tikketta;

— lill-produtturi, billi jżidu l-aċċess għas-suq, is-sehem fis-suq u l-margini tal-prodott għal prodotti ċertifikati u, potenzjalment anki billi jżidu l-effiċjenza u jnaqqsu l-ispejjeż tat-tranzazzjonijiet; u

— lill-konsumaturi, billi jipprovdu informazzjoni kredibbli u affidabbli rigward l-attributi tal-prodott u l-proċess.

Xi partijiet interessati argumentaw li l-iskemi ta' ċertifikazzjoni jista' jkollhom dawn l-iżvantaġġi:

— theddid għas-suq uniku ⁽⁴⁾;

— mistoqsijiet rigward it-trasparenza tar-rekwiżiti tal-iskemi u rigward il-kredibbiltà tal-indikazzjonijiet, b'mod partikolari għal skemi li jiċċertifikaw konformità mar-rekwiżiti tal-linja bażi;

— potenzjal għall-ingann tal-konsumaturi;

— spejjeż u piżijiet fuq il-bdiewa, b'mod partikolari meta jkollhom jissiehu f'diversi skemi biex jissodisfaw it-talbiet mingħand ix-xerrejja tagħhom;

⁽¹⁾ Studju mwettaq minn Areté għad-DĠ AGRI; ara http://ec.europa.eu/agriculture/quality/index_en.htm

⁽²⁾ Perezempju: il-benesseri tal-annimali; is-sostenibbiltà ambjentali; il-kummerċ ġust.

⁽³⁾ ĠU L 31, 1.2.2002, p. 1.

⁽⁴⁾ Fil-Komunikazzjoni "Katina tal-provvista alimentari fl-Ewropa li taħdem aħjar" (COM(2009) 591), il-Kummissjoni ddikjarat l-intenzjoni tagħha li tirrevedi l-istandards ambjentali u l-iskemi tat-tikkettar tal-orġini magħżula li jistgħu jxekklu l-kummerċ transkonfinali.

- ir-riskju ta' rifjut mis-suq tal-produtturi li ma jippartecipawx fl-iskemi ta' ċertifikazzjoni ewlenin; u
- impatt fuq il-kummerċ internazzjonali, speċjalment mal-pajjiżi li qeghdin jiżviluppaw ⁽¹⁾.

Il-Kummissjoni nnotat li l-kwistjoni tal-konfużjoni tal-konsumatur minhabba skemi differenti b'objettivi simili qiegħda tiġi indirizzata minn inizjattivi privati ⁽²⁾ li għandhom l-għan li joholqu "kodiċi ta' prattika tajba" għall-organizzazzjonijiet privati li jstabilixxu l-istandards prinċipalment fil-qasam soċjali u ambjentali. Barra minn hekk, ċerti komponenti ta' skemi eżistenti diġà wettqu passi biex jallinjaw ir-rekwiżiti ma' skemi simili għalihom u xi skemi ta' ċertifikazzjoni eżistenti (prinċipalment fil-livell B2B) feġġew minn proċess ta' armonizzazzjoni ta' diversi standards individwali.

1.1. Tipi ta' skemi

Hemm diversità kbira ta' skemi fir-rigward tal-ambitu, l-objettivi, l-istruttura u l-metodi operattivi tagħhom. Kif imsemmi qabel, distinzjoni importanti bejn l-iskemi hija jekk jiddependux jew le fuq proċedura ta' ċertifikazzjoni ta' parti terza, u b'hekk jittqassmu fi skemi ta' awtodikjarazzjoni fuq naħa waħda u

skemi ta' ċertifikazzjoni fuq in-naħa l-oħra. Hemm distinzjoni oħra bejn l-iskemi ta' ċertifikazzjoni fuq il-bażi ta' jekk joperawx fil-livell ta' negozju għal negozju (B2B) jew jekk jimmirawx li jipprovdur informazzjoni mill-katina tan-negozju għall-konsumatur (B2C).

Kriterju ta' klassifikazzjoni importanti iehor jappartjeni għal jekk l-iskema tevalwax il-prodotti u l-proċessi (prinċipalment B2C), jew is-sistemi ta' ġestjoni (prinċipalment B2B). Fir-rigward tar-rekwiżiti speċifikati, l-iskemi jistgħu jiċcertifikaw il-konformità mad-dispożizzjonijiet stabbiliti minn awtoritajiet governattivi (il-linja bażi), jew jistgħu jżidu kriterji li jmorru lil hinn mir-rekwiżiti legali ('il fuq mil-linja bażi). Mhux dejjem faċli li ssir distinzjoni bejn it-tnejn: fuq naħa waħda, l-iskemi ta' spiss jikkombinaw il-kriterji tal-linja bażi f'xi oqsma ma' rekwiżiti oghla f'oqsma oħra; fuq in-naħa l-oħra, ċerti rekwiżiti tal-linja bażi, b'mod partikolari fil-qasam ambjentali u tal-biedja jirrikjedu li l-operaturi jużaw prattika tajba u l-aqwa prattika, u jagħmlu gudiżzi tal-valur rigward l-attenzjoni xierqa, sabiex l-azzjonijiet konkreti li jridu jittieħdu jistgħu jkunu differenti bejn l-atturi u bejn l-Istati Membri. Tabilhaqq, ir-rekwiżiti tekniċi ta' xi skemi ta' ċertifikazzjoni jintużaw mill-operaturi biex jinterpretaw u jagħmlu aktar konkreti dawn l-obbligi ġenerali.

It-tabella li ġejja turi din il-klassifikazzjoni:

Klassifikazzjoni tal-iskemi

It-tip ta' ċertifikazzjoni	Awtodikjarazzjoni	Ċertifikazzjoni (ċertifikazzjoni minn parti terza)	
		B2C	B2B
Udjenza:	B2C	B2C	B2B
Ogġetti tar-rekwiżiti speċifikati:	Prodotti u proċessi	Prinċipalment prodotti (inkluzi s-servizzi) u proċessi	Prinċipalment sistemi ta' ġestjoni
Il-kontenut tar-rekwiżiti:	Ġeneralment 'il fuq mil-linja bażi	Ġeneralment 'il fuq mil-linja bażi	Il-linja bażi u 'l fuq mil-linja bażi

Il-linji gwida se jiffokaw fuq l-iskemi ta' ċertifikazzjoni kif spjegat fin-naħa tal-lemin tat-tabella ta' hawn fuq.

il-bażi tal-kummenti mill-partijiet interessati, il-Kummissjoni żviluppatt linji gwida għal skemi ta' ċertifikazzjoni għal prodotti agrikoli u ogġetti tal-ikel f'konsultazzjoni mal-Grupp Konsultattiv dwar il-Kwalità ⁽³⁾.

1.2. Għan tal-linji gwida

Fil-Komunikazzjoni tagħha rigward il-politika dwar il-kwalità tal-prodotti agrikoli ⁽³⁾, il-Kummissjoni ddikjarat li fid-dawl tal-iżviluppi u l-inizjattivi fis-settur privat, f'dan l-istadju azzjoni legiżlattiva ma kinitx iġġustifikata biex ikunu indirizzati l-iżvantagġi potenzjali fl-iskemi ta' ċertifikazzjoni ⁽⁴⁾. Minflok dan, fuq

Dawn il-linji gwida huma mfassla biex jiddeskrivu l-qafas legali eżistenti u jgħinu fit-titjib tat-trasparenza, il-kredibbiltà u l-effikaċja tal-iskemi ta' ċertifikazzjoni volontarji u biex jiżguraw li ma jkunux f'kunflitt mar-rekwiżiti regolatorji. Huma jenfasizzaw l-aħjar prattika fit-thaddim ta' tali skemi, u b'hekk joffru gwida dwar kif:

⁽¹⁾ Il-kwistjoni tal-istandards privati giet diskussa fil-Kumitat SPS tad-WTO.

⁽²⁾ Perezempju l-Alleanza ISEAL (<http://www.isealalliance.org>).

⁽³⁾ COM(2009) 234.

⁽⁴⁾ Din il-konkluzjoni kienet ibbażata fuq valutazzjoni bir-reqqa tal-impatt li eżaminat għażliet differenti biex isir progress (ara "Skemi ta' ċertifikazzjoni għal prodotti agrikoli u ogġetti tal-ikel"; http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/com2009_234/ia_annex_d_en.pdf).

— tkun evitata l-konfużjoni tal-konsumaturi u tiżdied it-trasparenza u ċ-ċarezza tar-rekwiżiti tal-iskemi;

⁽⁵⁾ Grupp Konsultattiv dwar "Il-Kwalità tal-Produtturi Agrikola", stabilit taht id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2004/391/KE; (GU L 120, 24.4.2004, p. 50).

— jitnaqqas il-piż amministrattiv u finanzjarju fuq il-bdiewa u l-produtturi, inklużi dawk fil-pajjiżi li qeghdin jiżviluppaw; u

— tkun żgurata l-konformità mar-regoli tas-suq intern u l-prinċipji taċ-ċertifikazzjoni tal-UE.

Il-linji gwida huma primarjament indirizzati għall-iżviluppaturi u għall-operaturi tal-iskemi.

L-użu tal-linji gwida huwa volontarju. Il-konformità ma' dawn il-linji gwida ma tfissirx li l-Kummissjoni tkun approvat ir-rekwiżiti stabbiliti minn dawn l-iskemi. Il-linji gwida preżenti la għandhom status legali fl-UE u lanqas ma għandhom l-intenzjoni li jbiddu r-rekwiżiti taht il-leġiżlazzjoni tal-UE.

Finalment, dawn il-linji gwida ma għandhomx jiġu kkunsidrati bħala interpretazzjoni legali tal-leġiżlazzjoni tal-UE minhabba li dawn l-interpretazzjonijiet huma fil-kompetenza esklussiva tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea.

2. AMBITU U DEFINIZZJONIJIET

2.1. Ambitu

Il-linji gwida huma applikabbli għal skemi ta' ċertifikazzjoni volontarji li jkopru:

— prodotti agricoli, kemm dawk intenzjonati għall-konsum mill-bniedem kif ukoll dawk li mhumiex (inkluż l-ghalf);

— oġġetti tal-ikel koperti bl-Artikolu 2 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002; u

— proċessi u sistemi ta' ġestjoni relatati mal-produzzjoni u mal-ipproċessar tal-prodotti agricoli u l-oġġetti tal-ikel.

Il-linji gwida ma japplikawx għall-kontrolli uffiċjali mwettqa mill-awtoritajiet pubbliċi.

2.2. Definizzjonijiet tat-termini ⁽¹⁾

1. Rekwiżit speċifikat: htieġa jew aspettattiva li hija ddikjarata.

⁽¹⁾ Abbażi ta' EN ISO/IEC 17000 "Valutazzjoni tal-konformità – Vokabularju u prinċipji ġenerali".

2. Valutazzjoni tal-konformità: turija li rekwiżiti speċifikati relatati ma' prodott, proċess, sistema, persuna jew korp huma ssodisfati.

3. Analizi: verifika tal-adattabilità, l-adeqwatezza u l-effikaċja tal-attivitajiet tal-ghażla u tad-determinazzjoni, u r-rizultati ta' dawn l-attivitajiet, fir-rigward tat-twettiq ta' rekwiżiti speċifikati.

4. Ċertifikazzjoni: il-hruġ ta' dikjarazzjoni, ibbażata fuq deċiżjoni li sseġwi analiżi li turi li twettqu r-rekwiżiti speċifikati.

5. Dikjarazzjoni: ċertifikazzjoni mill-ewwel parti. Għall-iskopijiet ta' dawn il-linji gwida, it-terminu "skemi ta' awtodikjarazzjoni" huwa użat għal skemi kollettivi u indikazzjonijiet tat-tikketti li mhumiex iċċertifikati, u li jiddependu fuq l-awtodikjarazzjoni tal-produttur.

6. Ċertifikazzjoni: ċertifikazzjoni minn parti terza relatata ma' prodott, proċessi, sistemi jew persuni.

7. Akkreditazzjoni: ċertifikazzjoni minn parti terza relatata ma' korp li twassal wirja formali tal-kompetenza tiegħu biex iwettaq kompiti speċifiċi. Fl-UE ⁽²⁾, akkreditazzjoni għandha tfisser ċertifikazzjoni minn korp ta' akkreditazzjoni nazzjonali illi korp ta' valutazzjoni tal-konformità jissodisfa r-rekwiżiti stabbiliti bi standards armonizzati u, fejn applikabbli, kwalunkwe rekwiżit addizzjonali, inklużi dawk stabbiliti fl-iskema settorjali rilevanti, biex iwettqu attivitajiet ta' valutazzjoni tal-konformità.

8. Spezzjoni: eżami tad-disinn ta' prodott, prodott, proċess jew installazzjoni u d-determinazzjoni tal-konformità tagħhom ma' rekwiżiti speċifiċi jew, abbażi ta' ġudizzju professjonali, ma' rekwiżiti ġenerali.

9. Verifika: proċess sistematiku, indipendenti, iddokumentat għall-ksib ta' rekords, dikjarazzjonijiet tal-fatti jew informazzjoni rilevanti oħra u l-valutazzjoni tagħhom b'mod oġġettiv biex ikun stabbilit kemm huma ssodisfati r-rekwiżiti speċifikati.

3. DISPOŻIZZJONIJIET LEGALI EŻISTENTI FIL-LIVELL TAL-UE

3.1. Regoli relatati mat-thaddim tal-iskemi

Skemi ta' ċertifikazzjoni li joperaw fl-UE huma soġġetti għad-dipożizzjonijiet bażiċi tal-UE li ġejjin:

⁽²⁾ L-Artikolu 2(10) tar-Regolament (KE) Nru 765/2008 li jstabilixxi r-rekwiżiti għall-akkreditament u għas-sorveljanza tas-suq relatati mal-kummerċjalizzazzjoni ta' prodotti; (ĠU L 218, 13.8.2008, p. 30).

- Regoli dwar is-suq intern. Il-fornituri ta' servizz ta' ċertifikazzjoni jistgħu jibbenefikaw mil-libertà tal-istabbiliment u mil-libertà li jiġu pprovduti s-servizzi kif stabbilit fl-Artikoli 49 u 56 tat-Trattat dwar il-funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) u fid-dispożizzjonijiet rilevanti tad-Direttiva dwar is-Servizzi ⁽¹⁾. Ma għandhomx jiffaċċjaw restrizzjonijiet mhux iġġustifikati meta jiġu stabbiliti fi Stat Membru ieħor. Bl-istess mod, ma għandhomx jiffaċċjaw restrizzjonijiet mhux iġġustifikati meta jipprovdu s-servizzi b'mod transkonfinali. L-iskemi ta' ċerifikazzjoni lanqas għandhom jirriżultaw f'ostakli defacto għall-kummerċ fl-oġġetti fis-suq intern.
 - Regoli dwar l-involviment tal-istat fl-iskemi. Skemi ta' ċertifikazzjoni appoġġati minn korpi pubbliċi, b'halma huma l-awtoritajiet reġjonali jew nazzjonali, ma jistgħux iwasslu għal restrizzjonijiet ibbażati fuq l-orijini nazzjonali tal-produtturi jew b'xi mod ieħor ixejjlu s-suq uniku. Kwalunkwe appoġġ għal skemi ta' ċertifikazzjoni mogħti minn Stat Membru jew permezz tar-riżorsi tal-Istat fi hdan it-tifsira tal-Artikolu 107 tat-TFUE, għandu jkun konformi mar-regoli tal-għajjuna mill-Istat.
 - Regoli dwar il-kompetizzjoni. L-iskemi ta' ċertifikazzjoni ma jistgħux iwasslu għal imġiba antikompetittiva, inkluż b'mod partikolari fuq bażi mhux eżawrjenti:
 - ftehimiet orizzontali jew vertikali li jillimitaw il-kompetizzjoni;
 - għeluq ta' intrapriżi li jikkompetu magħhom minn intrapriża waħda jew aktar b'sahha sinifikanti fis-suq (pereżempju l-ostakolar tal-aċċess tax-xerrejja li huma kompetituri għalihom għall-fornimenti u/jew l-aċċess ta' fornituri li huma kompetituri għalihom għall-kanali ta' distribuzzjoni);
 - l-ostakolar tal-aċċess għall-iskema ta' ċertifikazzjoni minn operaturi tas-suq li jikkonformaw mal-prerekwiżiti applikabbli.
 - l-ostakolar tal-partijiet għall-iskema jew partijiet terzi oħrajn milli jiżviluppaw, jipproduċu u jikkummerċjalizzaw prodotti alternattivi li ma jikkonformawx mal-ispeċifikazzjonijiet stabbiliti fl-iskema
 - Informazzjoni għall-konsumatur u r-rekwiżiti tat-tikkettar ⁽²⁾. It-tikkettar, ir-rikliamar u l-preżentazzjoni ta' oġġetti tal-ikel ma għandhomx ikunu tali li jistgħu jingannaw lix-xerrej sa livell materjali, b'mod partikolari:
 - rigward il-karatteristiċi tal-oġġetti tal-ikel u, b'mod partikolari, rigward in-natura, l-identità, il-karatteristiċi, il-kompożizzjoni, il-kwantità, id-durabbiltà, l-orijini jew il-provenjenza tagħhom, il-metodu tal-manifattura jew il-produtturi;
 - billi jattribwixxu effetti jew karatteristiċi lill-oġġetti tal-ikel li dawn ma jipposedux;
 - billi jissuġġerixxu li l-oġġetti tal-ikel għandhom karatteristiċi speċjali meta fil-fatt l-oġġetti tal-ikel simili kollha jkollhom tali karatteristiċi.
- L-iskemi li jiċċertifikaw il-konformità mar-rekwiżiti legali biss ma jistgħux jissuġġerixxu b'xi mod li l-prodotti ċertifikati għandhom karatteristiċi speċjali li huma differenti minn dawk ta' prodotti simili. L-effett tal-iskemi ma għandux jiġi skreditat jew jiskredita prodotti oħrajn fis-suq, u lanqas il-kredibilità tal-kontrolli uffiċjali.
- Barra minn hekk, it-tikkettar, ir-rikliamar u l-preżentazzjoni tal-ikel ma għandhomx ikunu b'tali mod li jiżgwidaw lill-konsumaturi skont id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva dwar Prattiki Kummerċjali Inġusti ⁽³⁾.
- L-UE tqis l-obbligi internazzjonali tagħha, b'mod partikolari, ir-rekwiżiti stabbiliti fil-Ftehim tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ, meta tintroduċi proċedura ta' valutazzjoni rigward il-konformità f'leġislazzjoni partikolari.

3.2. Regoli relatati mal-kontenut tal-iskemi

Barra minn hekk, teżisti leġislazzjoni speċifika dwar hafna suġġetti koperti bir-rekwiżiti tal-iskemi ta' ċertifikazzjoni (pereżempju rekwiżiti regolatorji għas-sikurezza tal-ikel u l-iġjene ⁽⁴⁾; il-biedja organika; il-benesseri tal-annimali; il-harsien ambjentali; l-istandards tal-kummerċjalizzazzjoni għal prodotti speċifiċi).

Fl-oqsma fejn jeżistu standards jew leġislazzjoni rilevanti, l-indikazzjonijiet għandhom iqisu u jkunu konsistenti ma' tali standards jew leġislazzjoni u għandhom jagħmlu referenza għalihom fl-ispeċifikazzjonijiet (pereżempju jekk skema tkun qed tagħmel indikazzjonijiet ta' biedja organika, din għandha tkun ibbażata fuq ir-Regolament (KE) Nru 834/2007 ⁽⁵⁾; skemi li jagħmlu indikazzjonijiet dwar in-nutrizzjoni u s-sahha għandhom ikunu konformi mar-Regolament (KE) Nru 1924/2006 ⁽⁶⁾, u għandhom jgħaddu mill-valutazzjoni xjentifika meħtieġa mill-EFSA).

⁽³⁾ Id-Direttiva 2005/29/KE dwar prattiki kummerċjali żleali fin-nejozju mal-konsumatur fis-suq intern; ĠU L 149, 11.6.2005, p. 22 u gwida għall-implimentazzjoni tagħha: SEC(2009) 1666.

⁽⁴⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 852/2004 tad-29 ta' April 2004 dwar l-iġjene tal-oġġetti tal-ikel; Ir-Regolament (KE) Nru 853/2004 tad-29 ta' April 2004 li jistabbilixxi ċerti regoli speċifiċi ta' iġjene għall-ikel li joriġina mill-annimali u r-Regolament (KE) Nru 854/2004 li jippreskrivi regoli speċifiċi għall-organizzazzjoni ta' kontrolli uffiċjali fuq prodotti li joriġinaw mill-annimali maħsuba għall-konsum uman; (ĠU L 139, 30.4.2004, p. 1).

⁽⁵⁾ ĠU L 189, 20.7.2007, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 404, 30.12.2006, p. 9.

⁽¹⁾ Id-Direttiva 2006/123/KE tat-12 ta' Diċembru 2006 dwar is-servizzi fis-suq intern; ĠU L 376, 27.12.2006, p. 36.

⁽²⁾ L-Artikolu 2(1) (a) tad-Direttiva 2000/13/KE fuq l-approssimazzjoni ta' liġijiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu ma' tikkettar, preżentazzjoni u rikliamar ta' oġġetti tal-ikel; ĠU L 109, 6.5.2000, p. 29.

B'mod partikolari, fir-rigward tas-sikurezza tal-ikel u l-iġjene:

- L-iskemi ma jistgħux jippreġudikaw jew jimmiraw li jissostitwixxu l-istandards u/jew rekwiżiti uffiċjali eżistenti, u lanqas m'għandhom jippruvaw jissostitwixxu l-kontrolli uffiċjali mwettqa mill-awtoritajiet kompetenti għall-iskopijiet ta' verifika uffiċjali tal-konformità mal-istandards u r-rekwiżiti uffiċjali obbligatorji.
- Prodott ikkummerċjalizzat taht skemi li stabbilixxew standards ta' sikurezza u iġjene lil hinn mir-rekwiżiti legali ma jistgħux jiġi reklamati jew promossi b'tali mod li jiskreditaw jew għandhom it-tendenza li jiskreditaw is-sikurezza ta' prodotti oħrajn fis-suq jew il-kredibbiltà tal-kontrolli uffiċjali.

3.3. Regoli li jirregolaw il-valutazzjoni tal-konformità, iċ-certifikazzjoni u l-akkreditazzjoni

Ir-regoli dwar l-organizzazzjoni u t-thaddim tal-akkreditazzjoni tal-korpi li jwettqu attivitajiet ta' valutazzjoni tal-konformità fil-qasam irregolat ġew stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 765/2008. Waqt li dan ir-Regolament ma fihx rekwiżit biex il-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità jiġu akkreditati, tali rekwiżit huwa parti minn xi leġiżlazzjoni oħra tal-UE ⁽¹⁾.

Barra minn hekk, ir-regoli rikonnoxxuti fuq livell internazzjonali għat-thaddim ta' skemi ta' ċertifikazzjoni ta' prodott/proċess jew sistema huma stabbiliti fil-Gwida 65 tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tal-Istandards (ISO) (EN 45011) jew ISO 17021, rispettivament. Waqt li skemi ta' ċertifikazzjoni ta' prodott/proċess jew sistema huma inizjattivi volontarji, sabiex jagħtu ċertifikati ta' prodott/proċess jew sistema taht akkreditazzjoni, il-korpi ta' ċertifikazzjoni jridu jkunu akkreditati taht EN 45011/ISO 65 jew ISO 17021.

Madankollu, dan ta' hawn fuq huwa mingħajr preġudizzju għar-rekwiżiti applikabbli kollha tal-liġi dwar l-ikel tal-UE, inklużi l-oġġettivi ġenerali stabbiliti fl-Artikolu 5(1) tar-Regolament (KE) Nru 178/2002:

“Il-liġi dwar l-ikel għandha ssegwi wiehed jew aktar mill-għanijiet ġenerali ta' livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem u s-saħħa u l-protezzjoni tal-interessi tal-konsumatur, inklużi prattiki ġusti fin-negozju tal-ikel, waqt li jinghata kont ta', fejn japplika, il-protezzjoni tas-saħħa u l-benesseri tal-annimali, is-saħħa tal-pjanti u l-ambjent”.

Fi hdan dan il-qafas, ir-Regolament (KE) Nru 882/2004 ⁽²⁾ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kontrolli uffiċjali mwettqa biex tiġi żgurata l-verifikazzjoni tal-konformità mal-

liġi tal-ghalf u l-ikel, mas-saħħa tal-annimali u mar-regoli dwar il-welfare tal-annimali jinkludi ċerti regoli għad-delegazzjoni mill-awtoritajiet kompetenti ta' kompiti ta' kontroll uffiċjali lil partijiet terzi indipendenti (inklużi l-obbligi rigward l-akkreditazzjoni u r-rappurtar).

Il-garanziji mogħtija mill-attivitajiet ta' kontroll uffiċjali huma l-linja bażi, li l fuq minnha jistgħu joperaw skemi ta' ċertifikazzjoni speċifiċi fuq bażi volontarja, waqt li wiehed iżomm f'moħħu li kwalunkwe ksur jaq' taht il-liġi tal-ikel. Il-valutazzjoni tal-konformità mar-rekwiżiti tal-linja bażi permezz tal-iskemi ta' ċertifikazzjoni ma tezentax lill-awtoritajiet ta' kontroll uffiċjali mir-responsabbiltà tagħhom.

4. RAKKOMANDEZZJONIJIET RIGWARD IL-PARTEĊIPAZZJONI FL-ISKEMA U L-IŻVLUPP TAL-ISKEMA

1. L-iskemi għandhom ikunu miftuħin bi kriterji trasparenti u mhux diskriminatorji għall-partiċipanti kollha li huma lesti u li huma kapaċi jkunu konformi mal-ispeċifikazzjonijiet.
2. L-iskemi għandu jkollhom struttura superviżorja li tippermetti l-kontribuzzjoni tal-partijiet interessati kollha kkonċernati fil-katina tal-ikel (il-bdiewa u l-organizzazzjonijiet tagħhom ⁽³⁾), il-bejjiegha agrikoli u agro-alimentari, l-industrija tal-ikel, il-bejjiegha bl-ingrossa, il-bejjiegha bl-immnut u l-konsumaturi, kif jixraq) fl-iżvilupp tal-iskema u fit-teħid tad-deċiżjonijiet b'mod rappreżentattiv u bbilancjat. Il-mekkanizmi għall-partiċipazzjoni mill-partijiet interessati u l-organizzazzjonijiet involuti għandhom ikunu ddokumentati u disponibbli pubblikament.
3. Il-manijers tal-iskemi li joperaw f'pajjiżi u f'reġjuni differenti għandhom iħaffu l-partiċipazzjoni tal-partijiet interessati kkonċernati kollha minn dawn ir-reġjuni fl-iżvilupp tal-iskemi.
4. Ir-rekwiżiti tal-iskemi għandhom ikunu żviluppati minn kumitati tekniċi ta' esperti u sottomessi lil grupp usa' ta' partijiet interessati għat-tidħil.
5. Il-manijers tal-iskemi għandhom jiżguraw il-partiċipazzjoni tal-partijiet interessati kkonċernati fl-iżvilupp tal-kriterji u l-listi ta' kontroll tal-ispezzjonijiet, kif ukoll fit-tfassil u d-determinazzjoni tal-limiti għas-sanzjonijiet.
6. Il-manijers tal-iskemi għandhom jadottaw approċċ ta' żvilupp kontinwu fejn jeżistu mekkanizmi ta' rispons biex ir-regoli u r-rekwiżiti jiġu riveduti regolarment b'mod partiċipattiv. B'mod partikolari, il-partiċipanti fl-iskemi għandhom ikunu involuti fl-iżvilupp tal-gejjieni tal-iskema.

⁽¹⁾ Pereżempju l-Artikolu 11(3) tar-Regolament (KE) Nru 510/2006 dwar il-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografici u d-denominazzjonijiet tal-orijini għall-prodotti agrikoli u l-oġġetti tal-ikel jirrikjedi li “il-korpi ta' ċertifikazzjoni ta' prodott imsemmija fil-paragrafi 1 u 2 għandhom jikkonformaw ma' u, mill-1 ta' Mejju 2010 jkunu akkreditati f'konformità mal-istandard Ewropew EN 45011 jew ISO/IEC Gwida 65 (Rekwiżiti ġenerali għall-korpi li joperaw sistemi ta' ċertifikazzjoni ta' prodott)”.

⁽²⁾ ĠU L 165, 30.4.2004, p. 1.

⁽³⁾ Eżempju l-koperattivi.

7. It-tibdiliet fir-rekwiżiti tal-iskemi għandhom isiru biss meta jkunu għustifikati, sabiex ikunu evitati spejjeż ta' addattament mingħajr hteġa għall-partiċipanti tal-iskemi. Il-partiċipanti tal-iskemi jridu jingħataw avvż xieraq rigward kwalunkwe bidla fir-rekwiżiti tal-iskemi.

8. L-iskemi għandhom jinkludu informazzjoni ta' kuntatt rigward id-dokumentazzjoni kollha assoċjata mal-iskemi (inkluż fuq websajt) u jstabbilixxu proċess għall-wasla u t-tweġiba ta' kummenti dwar l-iskemi.

5. RAKKOMANDEZZJONIJIET RIGWARD IR-REKWIŻITI TAL-ISKEMI U L-INDIKAZZJONIJIET KORRISPONDENTI

5.1. Iċ-ċarezza u t-trasparenza tar-rekwiżiti tal-iskemi u l-indikazzjonijiet magħmula

1. L-iskemi għandhom jiddikjaraw b'mod ċar l-oġettivi soċjali, ambjentali, ekonomiċi u/jew legali.

2. L-indikazzjonijiet u r-rekwiżiti għandhom ikunu marbuta b'mod ċar mal-oġettivi tal-iskemi.

3. L-ambitu tal-iskemi fir-rigward tal-prodotti u/jew il-proċessi għandu jkun iddefinit b'mod ċar.

4. L-ispeċifikazzjonijiet tal-iskemi ⁽¹⁾, inkluż sommarju pubbliku, għandhom ikunu disponibbli b'mod liberu (pereżempju fuq websajt).

5. L-iskemi li joperaw f'pajjiżi differenti għandhom jipprovdu traduzzjonijiet tal-ispeċifikazzjonijiet jekk issir talba għustifikata kif jixraq minn partiċipanti potenzjali jew minn korpi ta' ċertifikazzjoni.

6. L-ispeċifikazzjonijiet tal-iskemi għandhom ikunu ċari, iddettalji biżżejjed u jinftehm u mingħajr diffikultà.

7. L-iskemi li jużaw logos jew tikketti għandhom jipprovdu informazzjoni dwar fejn il-konsumaturi jistgħu jsibu aktar dettalji rigward l-iskema, pereżempju l-indirizz ta' websajt, fuq l-imbalgġ tal-prodott jew fil-punt tal-bejgħ.

8. L-iskemi għandhom jiddikjaraw b'mod ċar (pereżempju fuq il-websajt tagħhom) li huma jitolbu ċertifikazzjoni minn korpi indipendenti u jipprovdu d-dettalji tal-kuntatt ta' korpi ta' ċertifikazzjoni li jipprovdu dan is-servizz.

⁽¹⁾ Jistgħu jkunu meħtieġa eċċezzjonijiet meta l-ispeċifikazzjonijiet tal-iskemi jkunu bbażati fuq standards li mhumiex disponibbli liberament (pereżempju l-istandards ISO u EN).

5.2. Il-baži tal-evidenza tal-indikazzjonijiet u r-rekwiżiti tal-iskemi

1. L-indikazzjonijiet kollha għandhom ikunu bbażati fuq evidenza oġġettiva u verifikabbli u dokumentazzjoni xjentifikament soda. Dawn id-dokumenti għandhom ikunu disponibbli liberament, pereżempju fuq websajt ⁽²⁾.

2. L-iskemi li joperaw f'pajjiżi u f'reġjuni differenti għandhom jaddattaw ir-rekwiżiti tagħhom f'konformità mal-kundizzjonijiet agroekoloġiċi, soċjoekonomiċi u ġurdiċi u l-prattiki agrikoli lokali rilevanti, waqt li jiżguraw riżultati konsistenti f'kuntesti differenti.

3. L-iskemi għandhom jindikaw b'mod ċar (pereżempju fuq websajt) jekk, meta u sa liema punt l-ispeċifikazzjonijiet tagħhom imorru lil hinn mir-rekwiżiti legali rilevanti, inklużi fl-oqsma tar-rappurtar u l-ispezzjonijiet, jekk ikunu applikabbli.

6. RAKKOMANDEZZJONIJIET RIGWARD IĊ-ĊERTIFIKAZZJONI U L-ISPEZZJONIJIET

6.1. L-imparzjalità u l-indipendenza ta' ċertifikazzjoni

1. Iċ-ċertifikazzjoni ta' konformità mar-rekwiżiti tal-iskema għandha ssir minn entità indipendenti akkreditata:

— minn korpi ta' akkreditazzjoni nazzjonali mahtur minn Stat Membru skont ir-Regolament (KE) Nru 765/2008, f'konformità ma' standards u gwidi Ewropej jew Internazzjonali rilevanti li jstabbilixxu rekwiżiti ġenerali għall-korpi li joperaw sistemi ta' ċertifikazzjoni tal-prodotti jew

— minn firmatarju ta' korpi ta' akkreditazzjoni għall-arranġament ta' rikonoxximent multilaterali (MLA) għaċ-ċertifikazzjoni ta' prodott tal-Forum ta' Akkreditazzjoni Internazzjonali (IAF).

2. L-iskemi għandhom ikunu miftuħin għal ċertifikazzjoni minn kwalunkwe korpi ta' ċertifikazzjoni kkwalifikat u akkreditat, mingħajr l-impożizzjoni ta' restrizzjonijiet ġeografici.

6.2. L-ispezzjonijiet

Bħala prinċipju ġenerali, l-ispezzjonijiet għandhom ikunu effettivi, ċari, trasparenti, ibbażati fuq proċeduri ddokumentati u għandhom jirrelataw ma' kriterji verifikabbli li jkunu l-baži għall-indikazzjonijiet magħmula mill-iskema ta' ċertifikazzjoni. Riżultati ta' spezzjonijiet mhux sodisfaċenti għandhom iwasslu għal azzjoni xierqa.

1. Għandhom jitwettqu spezzjonijiet regolari tal-partiċipanti tal-iskemi. Għandu jkun hemm proċeduri ċari u ddokumentati għall-ispezzjonijiet, li jinkludu l-frekwenza, it-teħid ta' kampjuni u testijiet tal-laboratorju/analitiċi f'parametri relatati mal-ambitu tal-iskema ta' ċertifikazzjoni.

⁽²⁾ Għandha ssir eċċezzjoni għal informazzjoni kunfidenzjali u/jew proprjetarja, li għandha tkun indikata b'mod ċar.

2. Il-frekwenza tal-ispezzjonijiet għandha tqis ir-riżultati ta' spezzjonijiet preċedenti, ir-riskji inerenti tal-prodott jew il-proċess jew is-sistema ta' ġestjoni, kif ukoll l-eżistenza ta' verifiki interni f'organizzazzjonijiet kollettivi ta' produttori li jstgħu jikkomplimentaw l-ispezzjonijiet ta' parti terza. Il-frekwenza minima tal-ispezzjonijiet għandha tkun iddeterminata mis-supervizur tal-iskema għall-partecipanti kollha tal-iskema.
3. Għandu jkun hemm evalwazzjoni sistematika tar-riżultati tal-ispezzjonijiet.
4. Spezzjonijiet għall-għarrieda u spezzjonijiet b'avviż ta' ftit ħin għandhom jintużaw bhala regola ġenerali (pereżempju fi żmien 48 siegħa).
5. L-ispezzjonijiet u l-verifiki għandhom ikunu bbażati fuq linji gwida, listi ta' kontroll u pjanijiet disponibbli pubblikament. Il-kriterji tal-ispezzjonijiet għandhom ikunu marbuta mill-qrib mar-rekwiżiti tal-iskema u mal-indikazzjonijiet korrispondenti.
6. Għandu jkun hemm proċeduri ċari u ddokumentati għat-trattament ta' nuqqas ta' konformità li huma implimentati b'mod effettiv. Għandhom ikunu ddefiniti l-kriterji ta' tkeċċija li jstgħu jwasslu għal:
 - nuqqas ta' hruġ jew l-irtirar ta' ċertifikat,
 - irtirar tas-shubija, jew
 - rappurtar lill-korpi ta' infurzar uffiċjali rilevanti.

Dawn il-kriterji ta' tkeċċija għandhom jinkludu mill-inqas in-nuqqas ta' twettiq tar-rekwiżiti bażiċi ġuridiċi fil-qasam kopert miċ-ċertifikazzjoni. Il-każijiet ta' nuqqas ta' konformità b'implikazzjonijiet negattivi għall-protezzjoni tas-saħha għandhom jiġu nnotifikati lill-awtoritajiet rilevanti skont ir-rekwiżiti regolatorji.
7. L-ispezzjonijiet għandhom jiffukaw fuq l-analizi ta' kriterji verifikabbli li huma l-bażi tal-indikazzjonijiet magħmula mill-iskemi ta' ċertifikazzjoni.

6.3. L-ispejjeż

1. Il-manigġers tal-iskemi għandhom jagħmlu l-hlas tas-shubija disponibbli għall-pubbliku (jekk ikun hemm) u għandhom jirrikjedu lill-korpi ta' ċertifikazzjoni tagħhom li jipubblikaw l-ispejjeż assoċjati ma' ċertifikazzjoni u l-ispezzjonijiet għal tipi differenti ta' partecipanti tal-iskemi.
2. Id-diskrepanzi potenzjali fil-hlas imposti fuq partecipanti differenti tal-iskemi għandhom ikunu ġġustifikati u proporzjonati. M'għandhomx iservu biex jiskoraġġixxu ċerti gruppi

ta' partecipanti potenzjali, pereżempju minn pajjiżi oħra, milli jissieħbu fl-iskema kkonċernata.

3. Kwalunkwe tnaqqis fl-ispejjeż li jirriżulta minn rikonoxximent u punti ta' referenza reċiproċi għandu jgħaddi għand l-operaturi soġġetti għall-ispezzjonijiet u l-verifiki.

6.4. Il-kwalifiki tal-awdituri/spetturi

Bhala principju ġenerali, l-awdituri/spetturi għandhom ikunu imparzjali, ikkwalifikati u kompetenti.

L-awdituri li jwettqu l-verifiki ta' ċertifikazzjoni għandu jkollhom l-għarfien rilevanti fis-settur speċifiku u għandhom jaħdmu ma' korpi ta' ċertifikazzjoni li huma akkreditati skont l-istandards u l-gwidi Ewropej jew internazzjonali rilevanti għall-iskemi ta' ċertifikazzjoni u għall-iskemi ta' ċertifikazzjoni ta' sistemi ta' ġestjoni. Il-hiliet ta' awditur meħtieġa għandhom jiġu deskritti fl-ispeċifikazzjonijiet tal-iskemi.

6.5. Id-dispożizzjonijiet għall-produtturi ta' skala żgħira

L-iskemi għandhom jinkludu dispożizzjonijiet li jiffacilitaw u jippromwovu l-partecipazzjoni ta' produttori fuq skala żgħira (speċjalment mill-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw, jekk ikun rilevanti) fl-iskemi.

7. RAKKOMANDEZZJONIJET RIGWARD IR-RIKONOXXIMENT REĊIPROKU U PUNTI TA' REFERENZA/KOINĊIDENZI MA' SKEMI OĦRA

1. Meta skemi jkunu qed jidhlu f'settur ġdid u/jew jespandu fl-ambitu tagħhom, għandha tkun iġġustifikata l-htieġa għall-iskema. Fejn ikun possibbli, il-manigġers tal-iskemi għandhom jagħmlu referenza esplicita (pereżempju fil-websajt tagħhom) għal skemi rilevanti oħrajn li joperaw fl-istess settur, qasam politiku u reġjun ġeografiku u jidentifikaw fejn l-approċċi jikkonverġu u fejn jaqblu. Huma għandhom ifittxu b'mod attiv il-possibilitajiet ta' rikonoxximent reċiproku ta' partijiet jew tat-totalità tar-rekwiżiti tal-iskemi.
2. Fl-oqsma fejn l-iskemi ġew identifikati li jikkoincidu parzjalment jew totalment mar-rekwiżiti ta' skemi oħrajn, l-iskemi għandhom jinkludu r-rikonoxximent jew l-aċċettazzjoni parzjali jew totali tal-ispezzjonijiet u l-verifiki li diġà twettqu taht dawk l-iskemi (bl-għan li l-istess rekwiżiti ma jiġux ivverifikati mill-ġdid).
3. Jekk l-aċċettazzjoni reċiproka ma tistax tinkiseb, il-manigġers tal-iskemi għandhom jippromwovu verifiki kkombinati bbażati fuq listi ta' kontroll ta' verifika kkombinati (jiġifieri lista ta' kontroll unika kkombinata u verifika unika kkombinata għal żewġ skemi differenti jew aktar).
4. Il-manigġers tal-iskemi li jikkoincidu fir-rekwiżiti tagħhom għandhom, sa fejn ikun prattikament u legalment possibbli, jarmonizzaw ukoll il-protokoll tal-verifiki u r-rekwiżiti tad-dokumentazzjoni tagħhom.